

לע"ג ברוך בענייט וברכה גרוס ע"ה
by Mr. & Mrs. Duvy Gross

WEEKLY PLANNER

פרשת השבוע מטות-מסעי דף השבוע מועד קטן י"ג

פרנס השבוע

Dedications available, email R' Zacharia Adler - info@dafaweek.org

ג) לימוד וחזרה (ד' פעמים) וחזרת מסכת תענית	ב) אליבא דהלכתא	א) עם מראי מקומות	פרנס היום Follow any track ← ↓
☐ דף י"ג עמוד א'	☐ דף י"ג עמוד א' עם רש"י	☐ דף י"ג עמוד א' עם רש"י ותוס'	יום ראשון
☐ דף י"ג עמוד ב'	☐ דף י"ג עמוד ב' עם רש"י <u>בענין לקנות דברים בחוה"ל</u> ע' שו"ע (או"ח תקלט' יב') #1 מג"א (או"ח תקלט' טז') #2 ערוה"ש (ס"ס תקלט') #3 ביאור הלכה (תקלט') #4 פסקי תשובות (תקלט') #5	☐ חזרה דף י"ג עמוד א' <u>בענין מלאכת מחשבת בשביעית</u> ע' תד"ה נטיבה ע"ש רמב"ם (שמו"י א' כ') #1 מנחת שלמה (מו"ק יג.) #2	יום שני לע"ג ....
☐ חזרה א' דף י"ג עמוד א'	☐ <u>בענין מלאכה בערב פסח</u> ע' שו"ע (או"ח תסח' א-ה') #6 ערוה"ש (או"ח תסה' א-ב') #7	☐ דף י"ג עמוד ב' עם רש"י ותוס' <u>בהמשך הענין</u> ע' קרן אורן (מו"ק יג.) #3 מקדש דוד (שביעית סימן מט') #4 הערות הגריש"א (גיטין מד.) #5	יום שלישי
☐ חזרה א' דף י"ג עמוד ב'	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' פסקי תשובות (תקסה' א') #8 שו"ת להורות נתן (חלק יב' טו-יז') #9	☐ חזרה דף י"ג עמוד ב' <u>בענין שכר פעולה שאין לו מה יאכל</u> ע' רש"י (ד"ה מהו) ע"ש נמו"י (מו"ק ו: מדפי הרי"ף) #6 ריטב"א (מו"ק יג.) #7	יום רביעי
☐ חזרה ב' דף י"ג עמוד א'	☐ <u>בענין אין מפנין בחוה"מ</u> ע' שו"ע (או"ח תקלה' א-ג') #10 מג"א (או"ח תקלה' ב') #11 ערוה"ש (תקלה' א-ה') #12 פסקי תשובה (תקלה') #13	☐ <u>בהמשך הענין</u> ע' הערות הגריש"א (מו"ק יג.) #8 מנחת שלמה (מו"ק יג.) #9	יום חמישי
☐ חזרה ב' דף י"ג עמוד ב'	☐ <u>בענין גילוח שער אשה בחוה"מ</u> ע' שו"ע (או"ח תקמו' ה') #14 משנ"ב (או"ח תקמו' ס"ק טז') #15 מנחת שלמה (מו"ק יג:) #16 דעת תורה (או"ח תקלא' ב') #17	☐ <u>בענין אם המותרים לגלח צריכים שינוי או צנעא</u> ע' ריטב"א (יד.) #10 רמב"ם (הל' יו"ט ז' יז') #11 מרדכי (מו"ק תתעג') #12 שו"ע (או"ח תקלא' ה') #13 ביאור הלכה (או"ח תקלא') #14 מנחת שלמה (מו"ק יג:) #15	יום ששי
☐ חזרה ג' דף י"ג מועד קטן ☐ חזרה דף י"ג מגילה	☐ חזרה דף י"ג מועד קטן ☐ חזרה דף י"ג מגילה	☐ חזרה דף י"ג מועד קטן ☐ חזרה דף י"ג מגילה	שבת
☐ חזרה דפים ז' - י"ב מועד קטן ☐ שיעורי עיון על הדף ☐ בחינה על הדף			הוספות

THE LEARNING OF MASECHES MOED KATAN HAS BEEN DEDICATED BY THE TALANSKY FAMILY

מועד קטן יג.-יג:

דף השבוע

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

יום שני ויום שלישי - בענין מלאכת מחשבת בשביעית

מראה מקומות: תד"ה נטייבה ע"ש, רמב"ם (שמו"י א' כ'), #1, מנחת שלמה (מו"ק יג.) #2, קרן אורן (מו"ק יג.) #3, מקדש דוד (שביעית סימן מט') #4, הערות הגריש"א (גיטין מד.) #5.

תוכן הסוגיא: מבואר מדברי תוס' שאין דין מלאכת מחשבת בשביעית ולכן אסור לקצור קוצים תלושים בכל אופן שהוא. אכן עיין בהמח"ש שמדייק מדברי הרמב"ם שלא כשיטתו. וכן דייק הקרן אורה מדברי הרמב"ם במוק"א. והמקדש דוד הקשה על דברי התוס' דיש לחלק בין החיוב מדין תולש ולהחייב מדין עבודת הקרקע. וע"ע בהערות שמסביר דלפעמים "מלאכת מחשבת" בשבת קולא אצל שביעית ולפעמים להיפוך הוא.

יום רביעי ויום חמישי - בענין שכר פעולה שאין לו מה יאכל

מראה מקומות: רש"י (ד"ה מהו) ע"ש, נמו"י (מו"ק ו : מדפי הרי"ף) #6, ריטב"א (מו"ק יג.) #7, הערות הגריש"א (מו"ק יג.) #8, מנחת שלמה (מו"ק יג.) #9.

תוכן הסוגיא: יש מח' ראשנים אם הסוגיא מדובר בענין לעשות מלאכה גמורה שלא לצורך המועד אם לא ורק התירו בדברים שאינן גמורים. וכן הובא מח' זו בהערות להגריש"א. ועיין הריטב"א שחילק בין חקירה זו ודין המשנה שמותר לצורך המוכר שאי"ל מה יאכל. וע"ע מהמנחת שלמה מה שמאריך בצדדי הספק ודינים נוספים.

יום ששי - בענין אם המותרים לגלח צריכים שינוי או צנעא

מראה מקומות: ריטב"א (יד.) #10, רמב"ם (הלי' יו"ט ז' יז') #11, מרדכי (מו"ק תתע"ג) #12, שו"ע (או"ח תקלא' ה') #13, ביאור הלכה (או"ח תקלא') #14, מנחת שלמה (מו"ק יג.) #15.

תוכן הסוגיא: שיטת הריטב"א הוא שלא שמותרים הוא בלא שינוי והפרהסיא וכן משמעות הרמב"ם. אכן המרדכי רק מתיר בצנעא (אכן לא הזכיר ענין של שינוי). וכן נפסק בשו"ע. והקשה עליו הביאור הלכה למה באמת אי"צ שינוי הא אי"ז או"נ. (אכן לפי"ד הריטב"א מיושב לכ'.) וע"ע במנחת שלמה שחקר עוד בענין היתר זו.

לע"נ ברוך בנידיט וברכה ברוך ע"ה
by Mr. & Mrs. Duvy Gross

1. רמב"ם (שמו"י א' כ')

יח • הקוצץ אילן או שתיים לעצים הרי זה מותר לשרש. קצץ שלשה או יותר זה בצד זה לא ישרש שהרי מתקן את הארץ אלא קוצץ מעם הארץ ומניח שרשיו בארץ. בד"א בקוצץ מתוך שלו אבל משדה חבירו מותר לשרש: יט • המבקע בזית ליטול עצים לא יחפה מקום הבקוע בעפר מפני שהיא עבודה אבל מכסה באבנים או בקש כ המזונב בגפנים והקוצץ קנים הרי זה קוצץ כדרכו בקרום ובמגל ובמגירה ובכל מה שירצה: כא אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית כדרך שקוצצין בשאר השנים מפני שקציצתה עבודת אילן. שבקציצה זו תגדל ותוסיף. ואם צרך לעציה קוצץ אותה שלא כדרך עבודתה כב כיצד קוצצה. מעם הארץ או למעלה מעשרה טפחים. אילן שנפשח קושרין אותו בשביעית לא ישעלה אלא שלא יוסיף:

השנת הראב"ד
הייח. הקוצץ אילן. לשון הפסוק כותים.

השנת הראב"ד
הייח. המבקע בזיתו ליטול עצים. וכן הוסיף קורת שקמה.

2. מנחת שלמה (מו"ק יג.)

תור"ה נטייבה או נדיירה, דמחוברים כל דהו הוי דאורייתא. ל"ע איך אפשר לומר שאם חלש קולים כדי להכשיר הקרקע לזריעה אסור מדאורייתא, הרי מסתבר דכמו שכל המולדות הם אסורים רק מדרבנן ה"ה נמי מולדת חורש. ואפשר דכוונתם לומר דכיון דבשנת אסור מן התורה שפיר קנסו בשביעית כמו בנטייבה. ומה שהקשו התוס' בסמוך (ד"ה נטייבה) על רש"י, היינו רק דעכ"פ אין לפשוט מזה בנוגע לזרימת און דהו דאורייתא. ודנה מבוחר בשיטת התוס' כאן ובגיטין (מ"ד ע"ב שנתקוואה) דנטיילת עזים ממוכרין מן הקרקע אסורה בשביעית כיון דלא זעין מלאכת

מחשבת, אולם נדעת הרמב"ם (פ"א משמיטה ויוכל ה"כ) משמע דגם בשביעית כל שאין כוונתו לזימור הרי הוא קוץ כדרכו אפילו באופן כזה שמועיל ודאי להאילן וכמ"כ בפירוש המשניות (שביעית פ"ד מ"ו), עיי"ש. ובקונטרס אחרון לשנת הארץ ועוד מחברים האריכו בזה. (ועיין מעדני ארץ שביעית סי' ג' פ"ב אות ה' ד"ה אולם).

בא"ה ד, אבל גבי שביעית לא בעינן מלאכת מחשבת. עיין בתורת גיטין (גיטין מ"ד ע"ב פסוק ד"ה שנתקוואה) דמבוחר בדבריו שאם מניח לאחר שיעבוד בשדהו ודאי קנסינן ליה, וצ"ע דמגלן דבר זה דקנסינן רק על מה שמיני

3. קרן אורו (מו"ק יג.)

דף יג תוס' ד"ה נטייבה כו' אבל גבי שביעית לא זעין מלאכת מחשבת עכ"ל אין זה יודעת דבשביעית נמי זעין שיחבין לעבודת הארץ ולהכי התיירו כמה דברים בתוך של חבירו זמן מבוחר בדברי הרמב"ם ז"ל בה' שמיטה פ"ב לענין נטיילת גדר על אבנים דבכוונתו הליא מילתא אס הוא נטיין לתקן הארץ אסור זאם לאו מותר ע"ש וגם מה שמתקיים דין תלושין למחוכרים יש לסקפק בזה דהא בריש מכילהין מסקינן דכולהו מדרבנן זעלמא וע' פתוס' בנטיין ובכורות וד"ק:

4. מקדש דוד (שביעית סימן מט')

כתבו התוס' מ"ק (ג. ד"ה נטייבה) בשדה שנתקווצה בשביעית שכתב רש"י ז"ל (ד"ה וידירה) דהו רק מלאכה דרבנן, דצריך לומר דאיירי בקוצים תלושים דמחוברים כל דהו הוי מדאורייתא כדאמרינן בשבת (ק"ג א) התולש עולשין והמזרד זרדין אם ליפות את הקרקע כ"ש, ואעפ"י שאינו מכיון ליפות דקאמר התם דפטור גבי שבת כגון בארעא דחבריה, אבל גבי שביעית לא בעינן מלאכת מחשבת ע"ש.

והנה יש לעיין מה זה שייך להתם דהתם החיוב אינו משום עבודת קרקע רק משום תולש, וכל תולש חייב בשבת רק בעינן שיעור הראוי, ואם ליפות את הקרקע שיעורו בכ"ש, אבל בשביעית דהחיוב רק במלאכת קרקע מנ"ל דיפוי הקרקע חשיב מלאכה, ועוד דאם כן יהיה אסור לתלוש עולשין בשביעית דהא מיפה הקרקע, הנה אמרינן (שביעית פ"ד מ"א) בראשונה היו אומרים מלקט אדם עצים ואבנים ועשבים בתוך שלו כדרך שהוא מלקט בתוך של חברו הגס הגס, והביא הר"ש ז"ל מהירושלמי דמלקט עצים ועשבים מתוך שלו הגס הגס כדרך שהוא מלקט מתוך של חברו בין גסין ובין דקין, וכתב הר"ש ז"ל דזה דאין מלקטין עצים ועשבים הוא משום דמתקן השדה לזריעה כדתנן התולש עולשין והמזרד זרדין אם ליפות הקרקע בכ"ש, וכשמלקט הגס תלינן דצריך להם ולא לתקן את הקרקע עביד אבל דקין ודאי לצורך הקרקע, ובשל חברו שרינן אפילו דקין דמידע ידע דלא עביד לצורך הקרקע דמה חושש לתקן קרקע חברו ע"ש, ומפרש גם כן כהתוס' דהמזרד זרדים ליפות שייך גם בשביעית, אך בזה נחלק על התוס' דבארעא דחבריה כיון דאינו מתכוין לזה מותר אף בשביעית, אך נראה דכל מה דמבוחר מכלוא פרקא שם דלתקן הקרקע אסור בשביעית הוא רק איסור דרבנן, דמדאורייתא אינו אסור רק קצירה ובצירה וזריעה וזמירה, ואף חרישה להרבה שיטות, אבל שאר מלאכות אינן רק מדרבנן, ודברי התוס' במ"ק שכתבו שהוא מן התורה צ"ע.

9. מנחת שלמה (מו"ק יג.)

בהיתר פועל שאין לו מה לאכול
 גמ', בעא מינה רבא מרב נחמן שבר פעולה שאין לו מה לאכול מהו. נראה דספיקא דגמ' היא על צ' עניינים: א. אם מותר לעבוד כדי להשתכר כשאין לו מה לאכול, דהא צו"ע ובשנת כה"ג אסור, וכן אפילו אכל שאין לו מה לאכול אסור, וע"ז בעי אס"ה הכא דאסור, ואין זה שייך להחיל דלעיל (י"ב ע"ב) דאם אין לו מה לאכול קולר וכו', דהתם פירושו אפילו הוא עשיר אלא שאין לו פרי לאכול, שמוותר לתלוש פרי כדי לאכול, משא"כ הכא שאין לו מה לאכול ולכן עוסק כדי להרוויח כסף כדי שיוכל לקנות.
 ב. אם מותר להעסיק פועל או לקנות מהסרסור היכא שאין להם מה לאכול כדי שהסרסור או הסבל ישתכרו ויהא להם ממה לקנות אוכל.

ובשו"ע (סי' תקל"ט סעי' י"ב) מוזכר שמוטר לקנות צמועד לזרך המוכר שאין לו מה לאכול או לזרך הסבל המוליך דברים הנקיים ואין לו מה לאכול, ואפילו מלאכה גמורה שרי, כמבואר בס"י תקמ"ב (סעי' ב') דכל מלאכה מותר לעשותה ע"י פועל שאין לו מה לאכול כדי שישתכר וירויח, ונמצא דנתרוממוהו פשטו בגמ' דשרי.
 והסתפקתי בחייט שיש לו פועל עני היודע רק לתפור ולא לגזור, אם מותר לבעה"ב לגזור את הבד כדי שיוכל הפועל להרוויח את לחמו ע"י התפירה.⁹²

10. ריטב"א (יד.)

[יד, א] גמרא. וישאר כל אדם מ"ט אין מגלחין²⁷. פ"י דאע"ג דגילוח מלאכה גמורה היא, מ"מ כיון שהיא תיקון הגוף ויפוי פנים²⁸ כצורך אוכל נפש דאמי, וכדתנן²⁹ עושה אותה³⁰ תכשיטיה במועד ואין לך צורך המועד גדול מזה³¹.
 ומהדר"י דטעמא משום גזירה דרבנן הוא, וכעין³² הא דתנן, אנשי משמר ואנשי מעמד אפורין לספר ולכבס. פ"י משנכנסו במשמרתן, ובחמישי ואילך³³ מותרין מפני כבוד השבת, ולא חיישי לגזירה דבעי למימר, ואמר רבה בר בר חנא מה טעם אסורין לספר ולכבס כשהן במשמרתן והלא כל שכן שהיה ראוי שיהא מצוה לגלח ולא יהיו

12. מרדכי (מו"ק תתע"ג)

[דף י"ח] אמר ר' אחי אמר רבי יוחנן מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחול המועד. מתיב ר' ירמיה ואלו מכבסין כו' הני אין מי שאין לו אלא חלוק אחד לא ומשני מתניתין אע"ג דאית ליה תרי ומיטנפי. ופ"י רבינו אברהם דהיכא דאית ליה תרי ומיטנפי אסור לכבס שניהם אלא יכבס אחד ותו לא אע"פ שהתירו לו לכבס לא יכבס אלא אחד: ירושלמי בעון קומי ר' יוסי בגדי קטנים מה הן אמר ליה כמי שאין לו אלא חלוק אחד דמי כלומר כי דרכן של קטנים להתלכלך צטיט וצלואה דדיר. מיהו לא יכבס אלא אחד כדפרשינן: תניא מטפחת (*סופרים) [*ספרים] אין מכבסין אותם אלא בנתר ובורית מפני הכבוד ולא צמי רגלים: תניא צמופפתא אע"פ שהתירו לספר לא יסתפר בחש"מ אלא צננעא ואע"פ שהתירו לכבס לא יוליך לכבס אלא מכבס צננעא בחוך צימו: [שלח וכו'] משמיה דר' יוחנן כלי פשתן מותרין לכבס במועד. והא דאמר לעיל דאסור למאן דאית ליה תרי מיירי בשל צמר. ונראה (*דכך הלכה) [*דהלכה] דאסור לכבס כלי פשתן במועד מדקא מתיב ליה רבא לרבי יוחנן ממתני' ואף אביי אמר דלמא [*שלח] ברשות חכמים עביד ולכאורה משמע דאביי ורבא דהוו בתראי סבירא להו דאסור ולא סבירא לן כרבי יוחנן ואולינן לחומרא אכן ראבי"ה ורבינו אברהם פסקו כרבי יוחנן: וכל אלו שמכבסין במועד מכבסין כדרכן ואפילו בנמר טוהל [*היא חול] ולמועד לא בעי צננעא) מפני כבוד המועד שאין כלים מתכבסין יפה צבית כמו על הנהר. ורביה מצר הדיא לדידי חזי לי ימא של טבריא [*דמפקי ליה] משכלי דמנא דכיתנא ודאחוא דחוויראז אלא דהא דהרי לרואם במועד אפילו דפרהסא על גבי הנהר: חנו

11. רמב"ם (הל' יו"ט ז' יז')

כדי שלא תשתכח שמחת החג בשמחת הנשואין. אבל מחזיר הוא את גרושתו. ומאוסין נשים במועד. ובלבד שלא יעשה סעודת אירוסין ולא סעודת נישואין כדי שלא יערב שמחה אחרת בשמחת החג: י"ז אין מגלחין ואין מכבסין במועד גזירה שמה יהיה אדם עצמו לתוך המועד ויבוא יום טוב הראשון והוא [מ] מנוול. לפיכך כל מי שאי אפשר לו לגלח ולכבס בערב יום טוב הרי זה מותר לכבס ולגלח במועד: י"ח כיצד אבל [ג] שחל שביעי שלו להיות ביום טוב או שחל להיות בערב יום טוב והרי

13. שו"ע (או"ח תקלא' ה')

על נדרו (ז) בְּרִגְלָא, וְכֵן (יב) הָבָא מִמְדִּינַת (ה) [ה] הַיָּם (ג) בְּחַל הַמוֹעֵד, או שְׂבָא בְּעָרְב הַרְגֵל וְיָלָא הֵיךְ שְׁהוּת בְּיוֹם לְגִלְחָא; (יד) וְהוּא שְׂלָא יֵצֵא מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְחוּצָה לְאֶרֶץ (ו) לְטִיל: ה"א אֶף־עַל־פִּי שְׁהַתִּירוּ לְהַסְתַּפֵּר, לֹא יִסְתַּפֵּר בְּרִשְׁוֵית־הַרְבִּים אֲלָא בְּצִנְעָה: ו (ז) [ז] [ז] (ט) כְּקָטָן מִתֵּר לְגִלְחָא בְּמוֹעֵד (טז) אֲפִלוּ גוֹלֵד קָדָם הַרְגֵל (זא) אֲפִלוּ (ח) בְּפִרְהָסָא (יז) שְׂרִי (יח) מִשְׁמַע מִקְרָדְכִי: ז [*] אֲבָל שְׁחָל (ט) שְׂבִיעִי שְׁלו (יח) בְּשֶׁבֶת עָרְב הַרְגֵל יִמָּר לִילַת הַחַל הַמוֹעֵד: הֵיךְ מִי יִסְתַּמֵּר דָּתוּ וְתוֹר בְּהַשְׁבָּחָה (יט) וְדָרְכוּ

14. ביאור הלכה (או"ח תקלא')

כְּאִתָּא בְּסִימָן תְּקֵלָד, הוּא הָדִין לַעֲגֵן גְּלוּת; וְעוֹד, מִפְּסָחִים גִּי"ה עֲמוּד ב דְּאִתָּא שָׁם: הַחֲסִינִין, שְׂכָן הַרְיוֹט תּוֹפֵר בְּדָרְכוּ בְּחֵל־הַמוֹעֵד, הַסְּפָרִין וְהַסּוּבְסִין, שְׂכָן מִתְרִין בְּחֵל־הַמוֹעֵד בְּבֵא מִן הַיָּם, וְלִמָּא קָמָא הַרְצֵנִין אֲסוּר בִּי"ד, אֶף שָׁמַע הֵם מִתְרִין לְשׁוֹת בְּחֵל־הַמוֹעֵד, כְּאִתָּא בִּירוּשָׁלַיִם, וְעַל־קִרְתָּךְ דְּאִין לְמִדִּין מִן שְׁנֵי בְּחֵל־הַמוֹעֵד לְהַתִּיר מִשּׁוּם זֶה בְּכַדְרָךְ בִּי"ד, וְלִפִּי זֶה מוֹכַח בְּהִרְבָּא לַעֲגֵנָה דְּסְפָרִין וְכּוּבְסִין הַתִּירוּ לְהֵן בְּכַדְרָךְ (אחרי-כך קצאתי בהודושי ריטב"א בְּפָרָק ב דְּסוּבֵר לְדִינָא כְּמוֹ שְׂפָתְכֶגוּ). וְלִקְאוּרָה קְשָׁה, הָלָא דְבָר שְׂאִינוּ אֲכַל־נֶפֶשׁ הוּא לְצַרְךָ הַמוֹעֵד, קִימָא לֵן דְּקָעִי שְׁנֵי? וְאוּלִי מִפְּנֵי שְׁהִיו עַד כֹּה אָנוּסִים בְּדָרְךְ עֲשָׂאוּם חֲזוֹל בְּדָרְךְ הָאֵבֵר, דְּקִימָא לֵן

15. מנחת שלמה (מו"ק יג.)

מתני', וארו מגלחין במועד. לכאורה היה נראה דלכל אלו שמוותר להתגלח כיון דבדדיהו לא גזרי רבנן לכן מותרין בכל מה שיש צו יפוי לכבוד המועד ואפילו כמה פעמים. אך אין זה פשוט, ומסתבר דחייב להתגלח מיד כדי שלא יהא כמנוול צרגל, ואולי גם צריך לגלח את הראש והזקן צבת אחת ולא צוה אחר זה.

מועד קטן יג.-יג:

דף השבוע

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

יום שני- בענין לקנות דברים בחוה"ל

מראה מקומות: שו"ע (או"ח תקל"ט יב'), מג"א (או"ח תקל"ט טז'), #2, ערוה"ש (ס"ס תקל"ט) #3, ביאור הלכה (תקל"ט) #4, פסקי תשובות (תקל"ט) #5.

יום שלישי ויום רביעי- בענין מלאכה בערב פסח

מראה מקומות: שו"ע (או"ח תסח' א-ה') #6, ערוה"ש (או"ח תסה' א- ב') #7, פסקי תשובות (תקסה' א') #8, שו"ת להורות נתן (חלק יב' טו-יז') #9.

יום חמישי- בענין אין מפנין בחוה"מ

מראה מקומות: שו"ע (או"ח תקלה' א-ג') #10, מג"א (או"ח תקלה' ב') #11, ערוה"ש (תקלה' א-ה') #12, פסקי תשובה (תקלה') #13.

יום ששי- בענין גילוח שער אשה בחוה"מ

מראה מקומות: שו"ע (או"ח תקמו' ה') #14, משנ"ב (או"ח תקמו' ס"ק טז') #15, מנחת שלמה (מו"ק יג:) #16, דעת תורה (או"ח תקלא' ב') #17.

3. ערוה"ש (ס"ס תקלט')

בריבית, לאותם שרגילין ללוות ממנו מותר דהוי דבר האבד שילוח מאחר ואין זה כסחורה שדרך לדקדק הרבה ויש בזה טורח רב, וכן אותן שאין רגילין ללוות ממנו מותר אם לא יקח ממנו ריבית לשבוע זה, או שיטול ויוציא אותם על שמחת יו"ט יותר מכפי הרגילותיו. ומותר ליקח ערבות במועד על הלואה שיעשה לאחר המועד דאין זה עשייה של כלום, והלואה דשולחנים העוסקים בקביעות בהלואה וחילוף אסור בחול המועד דזהו עסק גמור ואינו מותר אלא בדבר האבד, ועיין מ"ש בסעיף ט"ו, וכל קנייה לצורך המועד מותר:

(פ"ט), וכן הדין בכל הדברים שרוצה לקנות כמו שכתבו התוספות (י"ג. ד"ה אין ע"ש) והרמב"ן (ב: ד"ה ש"ה) והרא"ש שם (פ"י י"ח), ולכן תמהו על רבינו הרמ"א בסעיף י"ב שכתב דדוקא הני משום דאיכא פירסום בקנייתן אבל שאר כלים נהגו לקנותן בצניעא. עכ"ל. ואמת שכן כתב המגיד משנה בפ"ז דין כ"ב אבל זהו נגד כל רבותינו, וכתבו דלכן כתב נהגו כלומר אבל אין דעתו מסכמת לזהו (מג"א סקט"ז ואל"ה רבה סק"כ), ולכן במקום שאין מנהג אסור [שס], ומאינו יהודי מותר הכלויה והכי תניא בתוספתא פ"א (ה"ט) ע"ש. ולהלוות לאינו יהודי

4. ביאור הלכה (תקלט')

משנה ברורה

כגון לנצל לצורך יו"ט אי ג"כ שרי: (ב) אין טקחין וכו'. ומן העכו"ם י"א (לו) דמותר לקנות בחיס וקדוה וברמיס ועבדים ובהמה מפני שהוא כמזיל מידו ועיין כנה"ל: (א) לצורך המועד. דהיינו בחיס לדור ואכנים לתקן כותלו וכלקחון כשימן תק"מ ועבדים לשמשו: (ב) שמולין הדברים הגקנים. ר"ל לבית הקונה וכיינו בשביל שהשכיר אין לו מה לאכול התירו להמוכר והקונה לעשות מו"מ כדי שיסתכר השכיר וה"ה הפרסור ומשמע מאחרונים (ג) דדוקא אם האמת כן הוא שעיסיס המסחור בשביל זה השכיר אבל לא שיעריתו לסחור ולומר שכונתם כדי שהפרסור וכדומה ירויהו: (ד) אבל שאר כלים וכו'. המ"א (לט) וכן שארי אחרונים העלו שאין להקל גם בשאר כלים שלא לצורך המועד אם לא שלא ימצאם בכול לאחר המועד: (א"ר) דהוי דבר האבד. שאם לא ילוח להם (ת) וילכו למקום אחר ירגילום לבח אלו ולא יבואו עוד אליו (מח) וכוה אין לריך להוציא בשמחת יו"ט: (בה) ויוציאט בשמחת יו"ט. היינו יותר ממה שהיה תוציא אם לא היה מרווח ריוח זה. וכוה אפילו (מג) באופן התבואה כס"ד להחמיר [כגון מי שיש לו מעות בריוח וכו' ע"ש] הכא שרי משום דכמה סוסקים טובין דהלוואה אינו דומה כ"כ לפרקמטיא דהתם יש טורח גדול בדקדוק שיווי המקח ומחוך טרדתו ימנע משמחת יו"ט וגם לפעמים יקנה ביוקר ויטעור משא"כ בהלוואה לשיכר תקילין יותר. ומה"ס שרי נמי להלוות לישראל בריבית בדרך היתר ומותר ג"כ לעשות עיסקא ליתן לו מעות [אחרונים]: (בר) על הלוואה שיעשה וכו'. היינו דכיון דהלוואה הוא אחר המועד לא חשיב כלל עושה סחורה במועד: (בז) אסור. דככה"ג (ג) הוי פרקמטיא לד"ה:

ביאור הלכה

אחר מדי שתייתו לשם לא פיירי ב"ונה כדי להרווח ולכן אסור דערוה יצירה ככדי הוא. וכפ"כ כעקב דפת כח"א ופכ"ח ונלאס דלמעט יוכל לסמוך על דעת ככ"ח והמקיל כא"ר ג"כ אין שחין כידו: * אין טקחין וכו'. עיין פ"כ מש"כ דמן כפ"ט י"א דמותר לקנות בחיס שדות וכרמים וכו' מפני שהוא כמזיל מידם כ"כ ה"ג כ"כ תוספתא וביבוי ספ"א וא"ר. וכפ"כ סק"פ מפני שהוא כמזיל מידם איט עוסכס לפנ"ד מהפוסקים דתוספתא סימיה וכותב ומעלס בערכאות של פט"ס מפני שהוא כמזיל מידם וממש בלשון זה א"ת"א בפ"ז דף י"ג לפנין כולכין ליריד של פט"ס ומותר שם כרש"י דקאי על ספרכאות דשרי מצום שהוא כמזיל מידם וכן שטאר כמזיל משה פרק ט' ה"י"ד והכ"ה ג"כ כפרש"י אל. וגם כפ"ס ס"פ דשקיל וטרי כטעמא שמתע נמי דלא קאי ה"י כמזיל מידם על פנים היתר בלקחה ורק על ספרכאות [אכן כפ"ג שם כ"כ רביט יונה משמע ק"ת כדכריזי כ"ח] וא"כ ה"ג לריך לפרס על ספרכאות ובעל"ה בערכאות דמותר בשע"ד מפני שהוא כמזיל מידם. א"כ לריך עפעס אחר לביתר בלקחה מעט"ס כיו"ס. אכן גם על דין זה לפנ"ד לא כריחא הוא דכל הרשאינים לא כפתיק כלל תוספתא ו מהכשמיטס כרעכ"ס וכל כוסקים לתוספתא ו נראה דלא ס"ל כן להלכה והרמב"ם סתם וכתב דין סמאנה דאין לוקחין בחיס וכו' רק לצורך המועד ולא חילק כלל דמעט"ס מותר לקנות בחיס ככל אופן וכטעם י"ל כיון דהמשנה סתמא אין טקחין וכו' אלא לצורך המועד ולא חילקה דמעט"ס שרי וכן כפ"ס לא כריחא לתוספתא ו לחלק כוס אלמא דלא ס"ל להלכה וביותר דהמשנה פרטס אלא לצורך המועד לו לצורך המוכר אלמא דאין לו טר אופן היתר. ועוד אפשר לומר דכרמכ"ס ופ"ס שלא כחבו היתר ו מנאכיס דתוספתא כפירוש אחר מה"ג דתוספתא לא כחא לחדש דמעט"ס שרי ספי מישראל ורק דמעט"ס נמי שרי ומיירי נמי לצורך המועד דוקא ולא בכריכה לנאר זאת דקאי על המשנה והוספסם רק ואת דמעט"ס נמי שרי אף דכריס אל לריך לכתוב ולהפלת בערכאות אפ"ס מותר דכיון דלנקיחם מותר לצורך המועד ככריכס וכפרכאות נמי שרי מצום שהוא כמזיל מידם [וכנ"ל כרש"י וה"מ] ולולא דמסרפינא סימיה הימר פוד דתוספתא לא קאי כלל לפנין מע"ד דכל לשון תוספתא נשית בפ"ז דף י"ג ונפירוכין דף מ"א לפנין סולכין ליריד של פט"ס ואסר כאן רק אל מטיח סולכין ליריד של פט"ס ולוקחין וכו'. ונכרת כ"ח דטעס התיכא הוא. משום דכדכר האבד הוא שלא ימצא כיום אחר [ושם כנריחא סקודתה פיירי ג"כ כמחוד לדבר האבד] וכמו שהביאם כאן כפ"ס דף י"א לפנין דבר האבד ומיחא בני פ"ז כה"ג פיירי ופיין כפ"ז כריח"ס ור"ן כ"ס פ"א דכל כהיתר הוא גבי פ"ז מצום דכדכר האבד הוא דכריד מבחא לקוחס וא"כ ע"ז אין לו שום תוספתא לכתיר כאן אם לא דיעא דמעט"ס זה התיירו גם כשה"מ ליק ליריד ולקחת מהם דכיום אחר אפשר שלא יבינס אבל א"כ ה"ל לבי"ג להוכיר דוקא יריד] ורק מ"מ לפנין בחיס וקדוה ככ"א אפשר ד"ס להקל מפני יש"ח אבל כא"ח לפנ"ד אין דין זה כדור כלל: * שאין לו מה יאכל או לצורך השכיר וכו'. עיין במ"א סימן תקמ"ב וכן פסק לעיל כפ"ד דה"ט י"ט מה לאטל אף ר"ט כדי שירוח ויוציא יותר לשמחת יו"ט ממה שדרכו להוציא ג"כ שרי ועיין לעיל כפ"ד כ"ס שכתב ונ"ל וכו' ועיין

7. ערוה"ש (או"ח תסה' א'- ב')

אכה בערב פסח אחר חצות. וכו' א סעיפים:

א א תנן [ריש פ"ד (ג)] מקום שנהגו לעשות מלאכה בערב פסח עד חצות עושין, מקום שנהגו שלא לעשות אין עושין. ולמה נהגו שלא לעשות, כדי שלא ישכח ביעור חמצו ושחיטת הפסח ותקון מצה לצורך הלילה [רש"י (שם ד"ה שלב)]. ועד חצות תלוי במנהג, אבל לאחר חצות מדינא אסור כדמפרש בירושלמי שם (פ"ד ה"ב), משום דמחצות הוי זמן הקרבת פסח לכל ישראל והוי יו"ט, דכל אדם ביום שמקריב קרבן, יו"ט הוא לו ואסור במלאכה, ולכן אפילו בזמן הזה לא נתבטל הירושלמי [ר"ש (פ"ד סי' ב)]. ועוד דדבר שנאסר במניין אין לו היתר אף כשבטל הטעם, וצריך מניין אחר להתירו [ר"ן (שם ד"ה סק"א)]. וכשנאסר, נאסר לכל ישראל אף לאותן הדרין בחזק לארץ, מפני שהוא יו"ט כללי לכל ישראל. ומי שעושה מלאכה בערב פסח אחר חצות, לבד שאינו רואה סימן ברכה במלאכה זו, מקלילין ומאררין אותו:

ב ואין חילוק במלאכה בין שעושה בשכר ובין בחנם הכל אסור. ולעשות ע"י אינו יהודי

יש דיעות, דהרוקח (סי' טז) מתיר והמרדכי (סי' מה) אוסר [נ"י]. וי"ל דהמתיר סובר שהאיסור הוא מדרבנן ולכן לא שייך לאסור אמירה לאינו יהודי, והאוסר סבר דהאיסור הוא מן התורה, דכן כתבו התוס' שם (ד"ה מקום) וזה לשונם: ומשמע מירושלמי דמדאורייתא אסור. עכ"ל. וא"כ שייך בזה אמירה לאינו יהודי שבות, [אך הרוקח כמד דלמירה לאינו יהודי שבות לא שייך רק בשבת וחול המועד ויו"ט, ולכן מותר לעשות ע"י אינו יהודי אפילו בשבת, ע"י נ"י]:

ג והמנהג הוא כדברי המתיר. ולכן להסתפר אחר חצות אסור ע"י ישראל, אבל ע"י אינו יהודי מותר [נ"י] סק"ג נ"ט נ"ט. ואפילו ליטול צפרנים אסור אחר חצות [שם], ויש מתירים בנטיילת צפרנים אחר חצות כששכח ליטולן קודם חצותו [מק יעקב סק"ד ולמה נ"ה (סק"ד)], דאין זה מלאכה גמורה לענין ערב פסח. ויש מי שאוסר להסתפר אפילו ע"י אינו יהודי אחר חצות, משום דגם המסתפר מסייע קצת בהטיית ראשו [מג"א סק"ג]. ואינו עיקר, דמה

פסקי משנ"ב

[אין במשנ"ב (סק"ב)]: משמע דאם נצלה ע"ג גחלים אין לאסור יותר מכדי פפועו, ולדעת הרב בהג"ה הנ"ל ודאי דאין להקל בצלי יותר ממליחה. [נ"י במשנ"ב (סק"ב)]: וכתב הפמ"ג דלפי דעת הרב לעיל יש להורות דצלי לא גרע ממליחה ואף כשהתנגלות כחוש לגמרי אסורה כולה ואפי' בלא היפוך השפוד, אבל אחרות יש לחתור בהפסד מרובה בידע שלא היפך השפוד. [נ"י במשנ"ב (סק"ב)]: ואם התנגלות שמינה אסרת הכל אפילו אינן נוגעות [מג"א], והמקרה מיקל בדבר, ואפי' לדעת המג"א אין להחמיר

בוה אלא במבוקעת ולא בנתרובה. [נ"י בב"ה"ל (ד"ה מלח): דהטעם משום שחיטת הפסח ולפי"ז אם חל פסח במוצאי שבת, מותר במלאכה וכו' כיון דשחיטת הפסח הוא למחר. ורש"י פי' כדי שלא יהא טרוד במלאכה וישכח ביעור חמצו וכו' ולפי"ז אפי' כשחל פסח במוצאי"ש ג"כ יש ליהדר שלא לעשות מלאכה מחצות וכו'. אלא דרוב הפוסקים תופסין טעם הא', וא"כ אפשר דאין להחמיר. [נ"י במשנ"ב (סק"ב)]: אסור מדברי סופרים במלאכה. [נ"י וכו' דה במשנ"ב (סק"ב)]: יש להקל אפילו ע"י עצמו או ע"י אחר בחנם.

8. פסקי תשובות (תקסה' א')

א. טעם איסור עשיית מלאכה בערב פסח | העושה מלאכה בערב פסח מחצות ולמעלה היו משמתין אותו וכו'. ובמ"ב ע"י א', שו"ע: | העושה מלאכה בערב פסח מחצות ולמעלה היו משמתין אותו וכו'. ועוד שני טעמים מצינו לאיסור עשיית מלאכה בערב פסח: א. כדי שלא יהיה טרוד במלאכה וישכח ביעור חמצו והכנת מצוות הלילה, ב. ער"פ² נקרא מועד לפי שנמך פסוק³ "אלה מועדי ה' מקראי קודש" לפסוק "בחודש הראשון בארבעה עשר לחודש".

והנפק"מ בין הטעמים. א. לענין ער"פ שחל בשבת אם⁴ יש איסור עשיית מלאכה בערב שבת. ב. לשני הטעמים הראשונים איסור⁵ עשיית מלאכה הוא מדרבנן, לטעם השלישי הרי⁶ דינו כחוק"מ, ובחוק"מ לדעת רבים⁷ מהפוסקים איסור עשיית מלאכה מה"ת.

9a. שו"ת להורות נתן (חלק יב' טו'-יז')

משפחה זו להביא העלים מקריבין עולת נדבה, חכו קרבן העלים, וביה להם כמו יום טוב ואסורין צו בהספד וזמנית ובעשיית מלאכה ודבר זה מנהג, אפילו יחיד שהצדע עליהם או גזרים למערכת אסור בלוחו היום בהספד וזמנית ובעשיית מלאכה ודבר זה מנהג. והקשה המשנה למך על מה שכתב הרמב"ם דאסור עשיית מלאכה בשעת הקרבת קרבן עלים חילו מלאכה, דכא הרמב"ם כתב (פ"ח מ"ט) שיש צו תגיב ושיחית קרבן, וכו' הכעס שנאמר בירושלמי וכו' שכתב הרב המגיד שם, ומבואר מה דאסור עשיית מלאכה בערב פסח אחר חלות חילו חלו במנהג אלא אסור מן הדק שהרי מנדן אותו, וא"כ אף כתב בקרבן עלים שאסור עשיית מלאכה היא רק מנהג פסיק. ברם למאי שניארנו אחי שפיר, דדוקא בערב פסח אסור עשיית מלאכה מן הדק, דא מקריבין קרבנות שכן חובב דהיינו פסח ותגיב, ולכן לריבין בעלים לכין לקבל את הכפרה של קרבנות חלו, דאפי"ג תגיב ופסח אינם בלח לכפרה, מכל מקום צעין שיקריבו אותם בלוחם שהקרבן ירכה לו, ולכן בשעת הקרבת קרבנות חלו אסורין במלאכה מן הדק כדי שיכל לכין לקבל את הריבוי בשעת הקרבתן, דאם יעסוק במלאכתו הרי אף אדם יכול לטוב שחי כוונת כחמת. אבל בקרבן עלים שהעולה אינה חובב אלא נדבה וכמשי"ב הרמב"ם, בזה ליכא איסורא מן הדק לעשות מלאכה, ואף אם לא יכין לקבל את הריבוי של העולה לא החסור בכקרבנה דכא הקרבן חילו אלא נדבה, ואם לא החסור לקבל את הריבוי איבד רק חלק זה של הקרבן, אבל לא עבד איסורא וי"ל ידי חובב דדרו. [וביותר א"ש, למאי שכתב בשנינו נוסחאות שדפסו הרמב"ם הולאח ר"ש פרנקל ז"ל, שכתב שכתבו ביד ליתא כך "ודבר זה מנהג" אלא אחר הסיפא שכתב הרמב"ם שחיד שהחמד עלים או גזרים למערכת אסור בלוחו יום בעשיית המלאכה, ועל זה כתב הרמב"ם דבר זה רק מנהג כיון שאינו מקריבין קרבן כלל, אבל ברישא שכתב שהביא קרבן עולת נדבה לא כתב דכיון דאסור ע"י"ש. ולפי"ז א"ש ביותר, דהכי דליכא קרבן ליכא שום איסור לעשות מלאכה כיון שאינו לריבוי ריבוי, ואיסור עשיית מלאכה בלוחו זמן כיון דאסור קרבן ע"י מנהג].

ז) ועל פי המבואר דעס דאסור במלאכה בשעת הקרבת קרבן הוא כדי שיכין לקבל את הכפרה והריבוי של הקרבן, יש ליישב מה שכתב הח"מ פ"ח (ג) דנראה דאף בזמן הא דליכא הקרבת פסח מי"מ אסור בעשיית מלאכה בערב פסח דכין שנאמר או אסור לעולם עכ"ד. ודברי הח"מ קשיין, דנחמת צעל המחור כתב דבזמן הא דליכא קרבן דיש של ערב פסח דאף שאר ערבי שנתות וימים טובים שצמקום שכתב לעשות עושין כפי המנהג. והרמב"ן ז"ל במלחמות חלק עליו, וכתב דמשאסור הדבר נאסר לעולם בכל מקום, שאפילו אם בעל הדבר לא בעלה מורה, עד שיעמוד בית דין ויחיר, שכל דבר שצמקין לריבוי מן אחר להחירו וכמ"ש ב"ה, וכל שכן בזה שאפילו לא

שכתבו ח"מ מועד קטן (ה) ד"ה לפי, בעטם שאף עושין מ"ה חבילות חבילות, דבעיקר שיבא לבו שני למזכר אחת ולא יפנה עולמו ממנה ע"י"ש. והיינו כמבואר בראב"ד (ה) פ"ה אדומה פ"ז ה"ג) דאף אדם יכול לכין שני דברים כאחד, ומכאן עממא אס עוסק במילוי מים לאפר פרה בידו האחת, ועושה מלאכה בידו האחרת, נפסל צהי"ה הדעת, שאף אדם יכול לטוב דעתו לבי דברים כאחד ע"י"ש. וכין דבעשה שהכתב מקריבין את הקרבן בשליחותי לריבין בעלים לכין לקבל את הכפרה, א"כ לא יתכן שנלוחה שש יעסקו בעלים במלאכתן, שהרי אס יעסוק במלאכתו לא יוכל לכין לקבל את כפרת הקרבן, דאף אדם יכול לטוב צי טוה כחמת. ולכן קנש אנשי מעמד מכל ישראל בשעת הקרבת החמיד, ואנשי המעמד הם שלוחי כל ישראל, כדי שסם יקבלו בשם כל ישראל את הכפרה והריבוי בעשיית ע"י החמיד.

ו) ר"ש להסביר עוד, עפ"י מה שכתב הרמב"ן (ויקרא ח' ט"ז) בעטם הקרבנות ח"ל, "בעבור שמעשי בני אדם עמרים במחשבתו ובדיבורו ובמעשה, ל"כ השם שנאמר יתעל יבא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתורכ בפיו כנגד הדיבור, וישרוף בלשון הקרבן והכליות שהם כלי המחשבת והתאווה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העשים כל מלאכתו, וחרוק הכס על המחבת כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשב אדם בעשותו כל אלה כי תעל לאלקיו צנפו ונפשו, ורלוי ל' שישפך דמו וישרוף נפו, ל"ל חסד כבורא שלקח ממנו תמורה, וכפר הקרבן הא שיהא דמו תחא דמו נפש תחא נפש, ורלוי חביו הקרבן כנגד רלוי חביו, וכחמות להחיות בכן מורי חבורה שיחפלו עליו, וקרבן החמיד בעבור שלא יגלו הכרים מהעול חמיד עכ"ל. נמלא דעיקר כפרת הקרבן הוא צמח שהבעלים מכוונים שכל מעשי הקרבן היו רלויים לעשותם להאדם המקריב, והבורא לקח ממנו תמורה נפש תחא נפש, ומה שבעשה בקרבן נחשב כאלוי נעשה בחדם בעל הקרבן. וא"כ ודאי שריך בעל הקרבן לטוב בשעת ההקרבת את כל הכוונת ה"ל, ואם יעסוק או במלאכתו נמלא שלא יוכל לכין את הכוונת בקבלת כפרת הקרבן, דאף אדם יכול לכין צי טוה כחמת, ועל כן אסור או בעשיית מלאכה. ועל כן לריבין בהקרבת החמיד להעמיד אנשי מעמד שסם יכוונו את הכוונת ה"ל בשם כל ישראל.

סימן יז

— המשך החשובה הקודמת —

ז) ועל פי המבואר יש ליישב קשיית המשנה למך (פ"ו מכלי מקדש ה"ט), על מה שכתב הרמב"ם שם "ומה הוא קרבן עלים, זמן קבוע היה למשפחות משפחות ללאת לעירים להביא עלים למערכת, ויום שיגיע לבני

9b. שו"ת להורות נתן (חלק יב' טו'-יז')

סימן יח

בס"ד, בפרוס הפסח השס"א לפ"ק.

שלומים טובים ורב טוב לאהובי בן דודי בר פחתי
 וברבי מוה"ר יצחק צבי סופר שליט"א בק"ק לונדון.

יקרת גלית דבר תורה האירו מול עיני, ושמחתי לראותו
 שוקד על דלתי התורה בעיון והעמקה ממה שנשאר
 לנו מירושת אבותינו נצ"מ, ואף כי הנני מוקף חבלי ערדין
 החתמלתי לעיין כפום מסת הפנאי.

א) ראשון ללין במש"כ בש"ח זקינו חסס סופר ז"ל
 (א"ח ס"י ק"ט) לחדש דבבבבב קרבן לא
 בעיקר שהבבבב הבא שלו וכעיקר שלא חתא של אחר,
 ובקונטרס אחרון לש"ח הריב"ש (ד"כ וי"ל לייבב) תמה על
 החס"ס מש"ס בבא קמח (מה). בשור הנסקל שנגמר דינו
 הקדישו אינו מוקדש, ופירש"י דלאו ברשותי דמריה קאי
 להקדישה. ומש"כ אהובי יחי' כתב לתרן, דשור הנסקל גרע
 משאר איסורי הנאה דמתיא לחמץ בפסח דככל מזוין עליו
 לצערו, וכן ודאי דלא הוי ברשותו להקדישו, מש"כ שאר
 איסורי הנאה שאין הכלל מזוין לצערן הוי שפיר לנו ויכול
 להקדישן.

ב) הגה כיוצא בה כתבתי בסי' נתן פרי עמ"ס גיטין
 (ב), לייבב דברי הריב"ז סוכה (כע): שכתב
 דאיסורי הנאה הוי לכס, דקשה מפסחים (ו): דחמץ אינו
 ברשותו של אדם, וכן קשה מהא דבריותא (כד). דשור הנסקל
 שהחמו עדיו כל המחזיק בו זכה בו, ופירש"י דלאחר שגמר
 דינו הוי הפקר עיי"ש, וכתבנו לתרן דחמץ ושור הנסקל שאני,
 דכלל מזוין עליו לצערו, וכמבואר בג"ק (לה): דחמץ בפסח
 הכל חייבין לצערו, ובג"ק (לא). אמרו דשור הנסקל כיון
 דגמר דיניה לקטלא לא משהיך ליה, — ועיין בש"ח
 שנס"ס ש"ע הרב ז"ל (ס"י י"ד) בבא דשור הנסקל שהחמו
 עדיו — וע"כ הויין כמבוער וילאו מרשותו, מש"כ שאר
 איסורי הנאה שאין הכלל מזוין לצערו הוי שפיר נגדר לכס
 וכדעת הריב"ז ז"ל.

ג) ובאמת יסוד החילוק בן חמץ ושור הנסקל לשאר
 איסורי הנאה, מבואר ברין גיטין (ב), שכתב
 דהא דאמרו שס נגע שכתבו על איסורי הנאה כשר, מיידי
 באיסורי: שאין לריבך להחנער מן העולם, דנאחזן שריבך
 להחנער מן העולם למיד כל העומד לשרוף כשרוף דמי לא
 הוי נע דכמחן דליחנכו דמיא עיי"ש.

ד) אלא דלכאורה חידושו של החת"ס ז"ל מדויל ידי
 משתלם, שכתב בחשוכה שס ראייה דאיסור הנאה
 הוי שלו, מש"ס בג"ק (לא): בשור העומד להריגה דהוי של
 בעליו ואע"ג דשור הנסקל אסור בהנאה מחיים וכתוס'
 סוכהדרן (פ) עיי"ש, הרי דלדעת החת"ס ז"ל גם שור הנסקל

היתה חקנה לשם כך הדבר מהני ומועיל לעסקי מזה ומרור,
 ואין צ"ד רשאי להחיר דבר שיש בו נדנד עיי"ש. ומבואר,
 דהא דאמרינן דגם בזמן הוי אסור בעשיית מלאכה בערב
 פסח, הוא מטעם דדבר שנאסר במנין לריב מנין אחר
 להחירו, ועל פי זה יש להקשות על החת"ס שכתבו דכיון דבזמן
 הקרבה הפסח הוי אסור עשיית מלאכה שוב נאסר לעולם,
 וקשה דהא החת"ס כתבו דנראה צירושלמי דהא דאסור
 בעשיית מלאכה בשעת הקרבה קרבן הוא דאורייתא, וא"כ לא
 שייך בה לומר דדבר שנאסר במנין לריב מנין אחר להחירו,
 דהא דבר זה לא נאסר במנין מעולם אלא שהוא דינא
 דאורייתא דביום שמקריבין קרבן אסור בעשיית מלאכה,
 וא"כ בזמן הוי דליכא קרבן אמאי ייחסר במלאכה כיון
 שבעל הטעם.

ט) ובאמת נראה, דהוי עמו של בעל המחיר דבזמן הוי
 דליכא קרבן פסח מותר במלאכה, משום
 דסבירא ליה כחוס' דבזמן הפסח היתה המלאכה אסורה
 מדינא דאורייתא, ומלא דדבר זה לא נאסר במנין מעולם,
 וע"כ בזמן הוי מותר. ודעת הרמב"ן ז"ל נראה, דס"ל כרש"י
 דהא דאסור מלאכה בערב פסח, לאו דינא דאורייתא הוא
 משום קרבן, אלא כדי שלא ייערד מהכנה ציעור חמץ ומלא
 ובפסח, והוא רק דינא דרבנן, וע"כ שייך ביה הטעם דדבר
 שנאסר במנין לריב מנין אחר להחירו וע"כ אסור גם בזמן
 הוי. אבל חוס' שכתבו מירושלמי דטעם איסור עשיית
 מלאכה הוי דינא דאורייתא, משום שמקריבין בו קרבן, נמלא
 דדבר זה לא נאסר במנין מעולם, וא"כ בזמן הוי דליכא
 קרבן אמאי אסור בעשיית מלאכה. ודעת ראייתו שכבר עמד
 בה הל"ח ז"ל עיי"ש.

י) ברם למאי שכתבנו, דהא דאסור בעשיית מלאכה בשעת
 הקרבה קרבן הוא משום שריב שהבעלים יכוונו
 לקבל את הריבוי והכפרה של הקרבן, הוי דינא
 דאורייתא דנפקא לן מקריבין אותו לרזונו, ועל כן אסור
 בעשיית מלאכה כי אין אדם יכול לכוין שתי כוונות כאחת,
 ואם יעסוק במלאכתו לא יוכל לכוין לקבל את הכפרה
 והריבוי של הקרבן — א"כ הא דאסור בעשיית מלאכה מן
 התורה אינו אלא בשעת ההקרבה ממש, דלא לריבין הבעלים
 לכוין לקבל את הריבוי והכפרה של הקרבן, אבל אין איסור
 מן התורה לעשות מלאכה כל היום, ומה שאסור במלאכה
 כל היום של ההקרבה אינו אלא מדרבנן, אבל איסור
 דאורייתא ליכא אלא בשעת ההקרבה ממש. ומלא דאיכא
 גם איסור דרבנן לעשות מלאכה ביום הקרבה הקרבן, דהא
 מן התורה אינו אסור אלא בשעת ההקרבה ממש, וא"כ גם
 לחוס' יש בו משום דבר שנמנין שחכמים אסרו לעשות
 מלאכה כל היום, וע"כ שפיר כתבו החת"ס דכיון שנאסר אז,
 נאסר לעולם, דכיון שאסרוהו רבנן כל היום בזמן שהקריבו
 קרבנות, שוב נאסר לעולם, דדבר שנמנין לריב מנין אחר
 להחירו.

ההפסד מרובה או משום חשש סכנה וכדו' לפי ראות עיני המורה.
 ולפנות רהיטים וכלים גרידא, כלי שבעה"כ עצמו יעבור, אסור² מדינא בכל ענין (ואף שעכשיו נמצאים הכלים במחסן שכור ורוצה להכניסם למחסן שלו) אא"כ הוא בגדר דבר האבד. ולצורך המועד אין³ לאסור מדינא אם ההעברה באותה העיר, אבל מעיר לעיר אסור⁴ אלא אם הוא בגדר דבר האבד.

בחוה"מ ללמוד נגינה, אבל אסור³⁹ למורה נגינה לקבל שכר עבור השיעורים שנותן בחוה"מ אא"כ הוא בגדר 'אין לו מה יאכל'.
 ואם נתקלקל כלי נגינה וכן טייפ או פטיפון וכדו' מותר⁴⁰ לתקנם אם התיקון קל באופן של מעשה הדיוט, אך אסור לתקנם מעשה אומן (אא"כ בגדר דבר האבד).

13. פסקי תשובה (תקלה')

ניקוי וסילוק אשפה בחצר וברחובות
 ב. סעי' ג', שו"ע: הזבל שבחצר אסור להוציא אלא יסלקנו לצדדים וכו'. אבל הזבל שבבית אין איסור לסלקו כל שאינו נעשה באופן של מעשה אומן (חברה מקצועית), וע"ע לקמן סי' תקמ"א אות ב' פרטי דינים בענין ניקיון הבית ושטיפתו.
 וגם בסילוק האשפה שבחצר, אם⁵ יש בזה משום מפגע בריאותי או נודף ריחות מותר לסלקו, וע"י נכרי מותר⁶ בכל ענין.
 וכן הדין בסילוק האשפה מהרחובות והמדרכות אם⁷ עושים זאת כדי שלא ינדפו ריחות רעים וכדו' או שמפריע למעבר רבים,

העברת דירה, העברת כלים וחפצים כחול המועד
 א. סעי' א', שו"ע: אין מפנין מחצר לחצר אפילו מכעורה לנאה ולא לפנות דירתו וכו', יש מתירים לפנות מחצר של אחר לחצר שלו אפילו מנאה לכעורה. ובזמננו שרוב בני אדם יש להם כלי בית הרבה ורהיטים ככדים, והעברת דירה כרוכה בטירדה מרובה ובפרסום ורעש, יש⁸ משום זלזול גדול לעבור דירה כחול המועד, אפילו גר בשכירות ורוצה ליכנס לדירתו הקבועה שנסתיימה בנייתה סמוך למועד (ולא היה אפשרות ליכנס לשם לפני המועד) אעפ"כ צריך להמתין עד לאחר המועד, אא"כ יש הכרח גדול

ענין ד' בענין גילוח שער אשה בחוה"מ

14. שו"ע (או"ח תקמו' ה')

הבן: ה *חעושה אשה *כל תכשיטיה במועד. *כוחלת ופוקסת (פרוש, יב) מחלקת שצרה לכאן ולכאן, רש"י) ומעברת סרק על פניה וטופלת עצמה (יג) בקסד וכיצא בו, (יד) *והוא שתוכל לסלקו (טו) במועד. (טז) *ומעברת שער מבית השחי ומבית הערוה, בין ביד בין בקלי, (יז) ומעברת (י) ספין על פדחתה:

תקמוז דין מי שמת לו מת בחל המועד, ובו י"ב סעיפים:

א *חל המועד אסור בהסדר ותענית. לפיכך אין מניחין את המטה ברחוב, שלא להרגיל את ההסדר. (א) *ומשעם זה אין מוליכין את המת לבית-הקברות עד שיהיה הקבר מתקן: ב *גנשים מענות, דהינו שבלם עונות קאחת, אכל לא מקוננות, דהינו שאחת מדברת וכלן עונות אחריה, ולא מטפחות, דהינו להכות קף על קף. נקבר המת, אף לא מענות: ג [*] *כל שלשים יום לפני המועד (ב) אסור להקסיד (ג) *על המת שמת לו לפני שלשים יום (ד) קדם המועד. *הנאפלו אם יש לו הקסד בלא זה, כגון שמת לו מת בתוך שלשים (ה) *שמת לקסדו אפלו מת ערב הרגל, (ו) אסור להקסיד עמו על המת שמת לפני שלשים יום קדם המועד: ד מי שפאה לו (ב) שמועה שלשים

שערי תשובה באר היטב

בחל-המועד אכל ביו"ט אסור, כ"כ בא"י: (י) ספין. קלומר, שפעברת השער בקסין: (ב) שמועה. דהני לה קאלו מת תוך למ"ד יום: ראיתי בשו"ת: ע"כ ח"ב סימן כה קטב דונקא על מתו דקריר לבה טובא כה, אכל אם אינו מתו אלא שספירו בשביל כבוד תורתו אינו מתעורר ההסדר בלבו כ"כ ולא חששנו. ועוד י"ל, דקבור התורה דוקא כבוד הרגל כה, ע"ש, והדברים צ"ע, וקשה לעשות מצוה כזה אם לא בקיום שפאה שיש

15. משנ"ב (או"ח תקמו' ס"ק טז')

משנה ברורה באור הלכה

* עושה אשה וכו'. במקרא איתא דכל הני תכשיטין בין בלדה בין בקנה שרי. דאף זקנה רצונה בטבעה להתקטט. וע"ן בפרי"מגדים שקטב דאף בשאין לה בעל ומ"ו. אכן לענין סיד משמע במקרא ולא שיק כי אם בלדה, וכן נראה גם מפרוש המשנה להרמב"ם שם: * כל תכשיטיה במועד. שזה צרך הגוף הוא יקעין אכל-נפש. ולפיכך עושה כדקדק בלא שני ובטוחא רבה (הור"ט"א): * והוא שתוכל לסלקו במועד. הקמבר העומק לדינא שיטת הרמב"ם וספ"ג להחמיר, מפל מקום לאו דקר כרור הוא, שפצאמי לקבה ראשונים דסבירא להו דכ"י יהיא פליג על רבנן ונתלקה כדקדק דאף אם לא תוכל לסלקה במועד גס"פן מפר. והוא הר"י גיאות המורה המודיעה והט"ו י"טו המורה המורה

16. מנחת שלמה (מו"ק יג):

במועד, ול"ע מ"ט באמת אסרו נשים בגילוח כיון דבדידהו לא שייך הטעם של ניוול, דשער באשה נוי הוא לה, וכמס"כ שם הפמ"ג⁹⁴. בתוס' לקמן (י"ח ע"א ד"ה ובגנוסטר).

דעת תורה

התם משום דחכשיט הוא לה, משא"כ שער הראש אדרבה יפה לאשה. ולפי"ז גם מהתוס' אין ראוי, [דמי"ש בירוש' י"עושה בשערה" אפטר דאייורי צבית השחי וכדומה, שחכשיט לה להסיר השער משם וכני"ל, משא"כ בני"ד]. וע"י שו"ע יו"ד סי' ש"ל סעיף ה' [דנקט צה"ל: אשה מותרת בנטיילת שער אחר שצעה, ורמ"א שם הוסיף דיש אוסרים אף לאשה ושכן עיקר].

ועתשו ח"ס הח"מ סי' קצ"ד [מי"ש בדברי הנו"צ שהתיר לאי בהולך בין השרים לגלח בחו"מ, לסמוך על ש"י ר"ת שאם גילח בערב יו"ט מותר לגלח בחו"מ ע"י פועל עני וכו'. וכתב הח"מ ע"ז שהנו"צ בעלמו לא התיר אלא הוראת שעה להולכים בין השרים וכו', ושלא ה"י ראוי להדפיס ברבים קולא זו וכו' ע"ש].

ע"ף ב': ודרכו לגלח. עמג"א סק"י"א [טעם ד"ז, שהרי אין מלפין אוחו לכל דבר שבקדושה עד שיגלח]. וע"י צ"ח שזה רק לפי מנהג אשכנז, אבל לפי מנהג ספרד א"ל לגלח, ואינו מגלח במועד. וע"י צ"ח סק"ז [שכתב צה"ל: ודרכו לגלח, פ"י במקום שנוהגין שבעלי השובה מגלחין, דעכו"ם דמי למת ומלורע שטעון גלוח]. ובט"ז יו"ד סי' רס"ז סק"ה צ"ח רש"ל [כתב דהמנהג ה"י להעביל המומרין ושיגלחו את כל שטן מקודם, וסיים צה"ל: וכן מלאתי ומורין כן הלכה למעשה]. וש"ך שם [סי' רס"ח סק"ז צ"ח [שכתב דנטיילת שער בגר הוא עפ"י ר"מ הדרשן שהביא רש"י צ"ח ב"ה ע"פ (שה"פ ק"ה את הלויים וגו' וטבת אתא חתם ח"ל: מלאתי בדברי ר"מ הדרשן לפי שנתנו כפרה על הבכורות שעבדו ע"ז, והיא קרוי זבחי מחים, והמלורע קרוי מת, הזקיקס תגלחת כמלורעים ע"כ), וסיים שכן המנהג צמומרים כשהזכרים לדת ישראל ע"כ]. וע"י צ"ח סי' י' דמי"א אסור לגלח זקנו והפאות במועד, ושינוי בלא חפשה.

וע"י ברע"ב פ"ג דאבות דהנוהג במלכנו בחו"מ כמו בחול, הוא בכלל מצוה המועדות, אבל בשער הקדושה לרח"ו שער ה"י כ"י דמצוה המועדות היינו דוקא דרך ציון שאינו מאמין באיסור זה ולא משום הנאחו, וע"י צ"ח להר"י שער ג' אות קמ"ז ש"י ג"כ דמצוה המועדות היינו שפוש מלאכה וצו להעונש מפני שאין איסור חו"מ מפורש בחורה, וזהו ע"ד שאחז"ל משומד לר"א להכעיס שאין לו חלק לעוה"ב, ואחז"ל הבא להתגייר ואומר הריני מקבל כל התורה חוץ מד"א מד"ס אין מקבלים אוחו ע"י שם.

וע"י הש"י הי"ס שאל ח"ב סי' ל"ה אות פ"ב בדין תענית חלוס בחו"מ, והביא מלקמן סי' תקס"ח סי' ס"ה [שפסק המחבר מפורש שהמתענה תענית חלוס ביו"ט או בחולו של מועד או ברה"ט וכו' לריך למיתב תענית להעניתו ע"ש]. ועמ"ש"ל סי' תקל"ח על הגליון בדין מכון מלאכתו למועד, אי הוה איסור חורה, [ע"ש מכמ"ק בזה].

17. דעת תורה (או"ח תקלא' ב')

ע"ף ב': אין מגלחין במועד וכו'. גשאלתי אם אשה מותרת לגלח שער הבולט חוץ לנטיילת בחול המועד. וכ"ל להתיר, דהא בירושלמי פ"ג דמ"ק והובא בחוס' מו"ק י"ח ע"א צ"ח ובגנוסטר וכו', גבי ועושה אשה חכשיטי במועד, חשיב נועלה לפרני ועושה בשערה וכו' ע"ש. ואף שהתוס' כתבו שם אח"ז ע"ד צה"ג דחספורה ממש אסור, מי"מ צ"ח שצ"ח לידו מכשול, דכל שער באשה ערוה יש להקל, אבל אם אפשר לה לכסותן ל"ע להקל.

וע"י שו"ע סי' תקמ"ז סי"ה [עושה כל חכשיטיה וכו' ומעצרת שער מצית השחי וכו' ע"ש]. אבל